

Izék ifjú mestereinek versenye

Dressz helyett fehér kötény, stafétabot helyett főzőkanál: különös versenyre készülődnek Szegeden. A színhely nem a sportpálya lesz, hanem a Hági, a Szeged konyhája, a vendéglátó vállalat Kőlcsey utcai üzeme, a Virág cukrászda konyhája. De remélhetőleg, ha országos csúcsok nem is, kitűnő eredmények és csúcsos történetek születnek március 26-27-én a szegedi kereskedelmi és vendéglátóipari szakközépiskola szakács- és cukrászversenyén. A felszabadulás 25. évfordulójának tiszteletére rendezendő tanulóversenyek a második- és harmadévesek, valamint az érettségizettek vesznek részt: a szakácsok háromszemélyes hidegtálat, a cukrászok modern vonalú tortát és egy tál süteményt készítenek.

Az eredményről bárki meggyőződhet, mert a tálatkat süteményeket, tortákat a Hági Étteremben 27-én kiállítják és árusítják, pontban délben ott állhatnak fel a jelképes dobogóra a győztesek is, akiknek készítményeikért már a nézők között indulhat az újabb verseny.

Szülővel, gyerekekkel megbeszélni

A felvilágosítás — védelem!

Felháborodva mesélte egy anyuka, hogy hetedikes kislányának „miket” magyaráztak az iskolában. „Hozzáadték: „az a gyerek otthon még ilyet sosem hallott!”

Igen, a legtöbb gyerek otthon nem hall, vagy sehol sem hall arról, hogyan keletkezik az élet, kicsit érthető is, meg nem is — a szülők megkerülik ezt a kényes témát. Majd az iskola, majd az orvos!...

1.

De hogyan és hány éves korban? — erről a témáról beszélgettek a szakemberek — orvosok, pedagógusok — a városi Vöröskereszt-szervezetnél dr. Boda Domonkos gyermekgyógyász-professzor bevezető előadása kapcsán.

Világjelenség a fiatalok korai szexuális érdeklődése, orvosilag is könnyen magyarázható: testileg jól fel vannak készítve, korán érnek a mai 14-16 évesek, de ez a hirtelen felszökés nem jelenti azt, hogy felelősségtudatban is érettek lennének. Szomorú esetek bizonyítják ezt —

azért is kell idejében a felvilágosító szó, amely védelmet nyújt nekik testi-lelki sérülések ellen. Bűn megkezdni a kérdéseket, de a tapintatlan felvilágosításnak is életre szóló lelki nyomai maradhatnak.

Kinek kell felvilágosítani a gyereket? A pedagógusok egy része nem vállalja, más része azt állítja: a nevelési folyamatnak olyan része ez, amit nem kell másokra bízni. Sokan mondják, hogy orvosi feladat, iskolaorvosi vagy meghívott orvos előadásával kell. Sok helyütt csinálták, hogy a gyerekek előre frásban beadott kérdéseire feleltek, s az általános higiéniai tudnivalókkal együtt — nem kímélve, s ezzel a kérdés kényességét nem hangsúlyozva — felelt az előadó. Gyakran odavetik a felnőttek: kell nekik ilyesmiről beszélni, többet tudnak ezek, mint mi! Pedig ha végigolvasnák a feltett kérdéseket! — Meghatóan naiv és megdöbbentően tájékozatlan egyformán akad közöttük. Hogy divat a „jólértesültséggel” dicsekedni? Való igaz. De a helyes információkat akkor is szakköny-

vekből, vagy előadásokból kellene megismerniük, nem pedig a padtársuktól, vagy a szomszéd gyerektől.

2.

A szakemberek töprengő beszélgetéséből is kiderült, mennyire újszerű és sokak számára ismeretlen feladat ez. A szakirodalmat, előadás-vázlatokat elkészítette az Egészségügyi Felvilágosító Központ, de nem minden iskolában ismerik. Nem mindenütt látják azt sem, hogy kell már a 13-15 évesek számára is az előadás, de főleg biológiaórán, az egyszerű biológiai közlés szintjén. Kell, annál is inkább, mert nem minden gyerek tanul tovább, s akkor hol fogják hallani, illetve: hogyan és mit tudnak meg?

Lényeges szempont, hogy nem lehet a fiúk ilyen irányú nevelését sem elhanyagolni, felelősségtudatra kell őket nevelni a szülőknek, a pedagógusoknak és az orvosoknak is. De — hogy ne legyen szülő, aki felháborodik azon, hogy a szexuális életről szólnak gyermekeknek — a szülői értekezleteken is meg kellene beszélni a felvilágosítás gondjait, amely a család és iskola közös feladata is.

3.

Ami nagyon fontos még, a szakemberek álláspontját elemelve: a szeretet, a tapintat, Mert mennyivel könnyebb bántani, érzelmeiket sérteni, mint baráti és emberi szóval beszélni a serdülőkkel! A konfliktusait megoldani kell és nem mélyíteni. Érzékeny, lángoló érzelmeikkel telített idősok ez — s igazán csak az őszinte szeretet szavára fogékonyak a gyerekek.

Szakkönyvek tömege szól ezekről a problémákról, s egyre több szakember tartja szívügyének a fiatalok szakmai felvilágosítását. Övni kell őket, míg lelkileg és minden körülményt tekintve is alkalmasak lesznek a családi életre — ez a cél. Hogy minél több fiatal tudjanak erről beszélni, a városi Vöröskereszt megszervezi azt az előadó-csoportot, amelynek tagjai szívesen vállallják az általános és a középiskolások „fel-nőtté nevelését”.

P. Sz. M.

történelmi emlékeztető 25 DÉLMAGYARORSZÁG

1945.

március

25.

A NAP HÍREI: ZSUKOV SEREGE HÉT PONTON KELT ÁT AZ ODERÁN — A SZÖVETSEGESEK ÚJABB HÍDFŐT ÉPÍTETEK KI MAINZ ALATT A RAJNÁN — 50 KILOMÉTERRE ÁLL A FRONT ÉLE BERLINTŐL

Párizsi határozat

A Magyar Függetlenségi Mozgalom Párizsban most megtartott országos értekezletén hozott határozatok közül kiemelkedik a kongresszusnak az az állásfoglalása, amelyben kívánatosnak tartja, hogy föltűzve legyen a magyar külképviseletek magatartását. Ezenkívül kéri a magyar diplomáciai képviselők, konzulátusok, az összes külföldön működő szervezetek és kirendeltségek átszervezését az új, demokratikus Magyarország érdekeinek szem előtt tartásával.

Tábor a Csillagban

A Csillag-börtönben elhelyezett magyar hadifoglyok parancsnoksága minden lehetőségét megad a foglyoknak, hogy életüket minél emberibbé tegyék. Zenekart alakítottak, színelőadásokat tartanak, kultúrdelutánokat rendeznek. Mindehhez azonban ha a jóakarattal meg is van, hiányzik a megfelelő eszközök. Ha Szeged népe igazán szívén hordja hadifogly fiainak sorsát, segítségükre siet. Mindenféle hangszere, rádió, gramofon, lemezek, kották, könyvek és szórakoztató eszközökre van szükségük. Nagy az orvossághiány is.

Oltóanyag az országnak

Az egyetemgyógyüzem 60 ezer szegedi lakos számára tifusz elleni oltóanyagot ingyen bocsátott a város rendelkezésére. November végén 1 pengő 20 fillér alap-tőkéje volt az ifjú részvén-társaságnak, decemberben már 5 ezer pengőt forgalmaztak, januárban már 50 ezer pengőt, februárban pedig 80 ezer pengő forgalmat bonyolítottak le... Ma már nemcsak Szeged lakossága számára, hanem Budapest és Debrecen lakói részére is tifuszvédőoltást állítanak elő.

A földigénylők feladatai

A Délmagyarország közli a földigényléssel kapcsolatos tennivalókat és az ehhez szükséges adminisztrációs eljárást. A közégi földigénylő bizottságok feladatait az alábbi pontokban foglalja össze:

Lávaruha

Messina szicíliai város közelében van egy gyár, ahol az Etna vulkánjából származó lávát dolgozzák fel hajszálvékony szálakká. A lávából készülő szálak anyag kitűnő hőszigetelő. Ezért az elektrotechnikában és tűzveszélyes helyeken alkalmazták (a szálak 1100 Celsius fok hőmérsékletnél sem olvadnak meg), továbbá szigetelőanyagként az építőiparban. Újabb ruhaszöveteket is gyártanak ebből a „lávaszálból”.

»Könnyebb a felelés«

Feladatlapok a gimnáziumokban

Régóta gondot okoz a pedagógusnak, miként tegye hasznosabbá az iskolai órát. Hogyan nyerhetne értékes percek példál a feleletéből az új anyag tárgyalására, hogyan kombinálhatná esetleg a kettőt, hogyan tehetné aktívabbá diákjait az óra számonkérési szakaszában. Kísérletek ország-szerte folynak, s azóta, hogy tavaly novemberben megjelent a Művelődésügyi Minisztérium közoktatási főosztályának állásfoglalása „az ismeretek és képességek ellenőrzéséről, értékeléséről és az osztályozásról a gimnáziumokban” — Szegeden is elterjedt az úgynevezett teszt-módszerű számonkérés. Természetesen csak néhány gimnáziumban feleltetnek így, előre elkészített, stencilezett füzetekkel, ahol valamennyi tanulóknak ugyanazokra a kérdésekre kell válaszolniuk írásban, a legkülönbözőbb formában.

*

A József Attila Tudományegyetem neveléstudományi és lélektani intézetében lassan fél évtizede folynak kutatások a hazai körülményeknek megfelelő tudásszintmérési módszerek kidolgozására. De az idej tanév második felétől tesztlapokkal dolgoznak a Tömörkény gimnáziumban is: tavaly decemberben tanszablati értekezleten szavaztak a pedagógusok az új módszer mellett. Természetesen önkéntességi alapon, hiszen — mint a pedagógia reformtervezésénél általában — ezúttal is a szaktanároknak jut pluszmunka. Némi humorral mondják: Iassan a vállalkozó szellemű pedagógusokra is kiterjeszthetnék a „hátrányos helyzetű” megjelölést: Időnyereség a tanítási órák — idővesztés a magánéletben. A Tömörkény gimnáziumban matematikából, angolból, kémiából, biológiából, magyarból, történelemből és oroszról készült már tesztlapok.

*

Néhány pedagógus véleménye. Dr. Vágóölgyi Andrásné: a teszteket nagyobb események feloldozása után érdemes alkalmazni, sokkal többet árulnak el a tanulókról, mint egy-egy részletből az iskolai dolgozatok. Könnyű az órai munkát, javításuk is gyorsabb. Hátrányuk viszont, hogy fokozzák a tanári túlerőltetést. Dr.

Bóka Ferencné: a gyerekek felszabadultabbak. Észre sem veszik, hogy felelnek, mintha csak beszélgetnének az anyagról, miközben értékes információkat adnak tudásukról. Török Imréné: a Neveléstudományi Intézet felkérésére már 1964 óta kísérletezünk kémiából, s az utóbbi időben a tanulók munkájának gyorsabb és szélesebb körű értékelése került napirendre. Szilasi Lajos: matematikaórákon kétféle feladatlapot foglalkozunk. Az egyik kizárólag ellenőrző jellegű, a másik új ismereteket közöl, mintafeladatokat tartalmaz, összetett feladatlap. Szerintem ez utóbbi a jelentősebb. Kovács Miklósné: célratorbóbb tudjuk alkalmazni a magyar nyelvtanban is, követelmányrendszerünk egysége-sebb lesz, s könnyebb a nyelvhelyesség gyakorlati elsajátítása is. Rigó Lászlóné: a diákok orosz nyelv-tani tudását mérjük teszt-lappal, ugyanakkor a tanuló is képet kap önmagáról,

mi az, amit többet kell gyakorolnia.

*

Érdekes, a feladatlapokat kedvezően fogadták maguk a diákok is. Morvay Márta szerint „lehetőleg sokszor legyen”, Fehér Lajosnak „nagyon tetszett, így könnyebb a felelés”, Sas Rózának „főleg az tetszett, hogy a feladat megoldása előtt ki-dolgozott mintapéldán mutatták be a megoldást”, Takács István pedig úgy véli, „röpdolgozat helyett inkább ezt csinálnánk”. Dr. Diós József igazgató a következőben definiálta a feladatlapok szerepét: sokoldalú információszerszert, választást biztosít, a differenciált feladatokkal sikerélményt ad a tanulóknak, rendszeres tanulásra ösztönöz és a tankönyvet is szelektálja.

A teszt-módszerű számonkérés Szegeden is egyelőre csak a gimnáziumokban alkalmazták.

Nikolényi István

Siklós János:

Végig az úton

12. „Nagy remények hajlatán, rózsásan

ecsetelt jövőm omladékán állok. Vonzódtam az íráshoz. Föltettem magamban, hogy ezen a pályán majd elboldogulok én is. Olyan gyötrelmes-főléges kielégülést nyújtó órákat semmi sem ad, mint a valóság egy darabkáját jól fölmutató írás. Ezek az órák — szomorú, de — alkalmat adtak arra, hogy — mint utólag látom — légvárpályát építsek. Elhítessem magammal, hogy van egy biztos élet-pontom, az írás, újságírás, amely által nem leszek kiszolgáltatva subjektív személyi tényezők játékának, ambícióm, őszinteségemmel, hűségem tisztességemmel és kisgyerekeim jövő sorsával együtt.

Ebből az önvédelemből sarjadó képzelgésből erőszakosan megszűntem egy sajátos életfilozófiát. Ezt így lehetne jól érzékel-tetni: „Ha nem teszik a szeplős képem, veszem a kalapot”.

Már nem vallhatom tovább ezt a hetyke magatartást, mert aki eddig az írásban nem rakta az asztalra a „magát”, ezután már aligha cselekszik meg.

De még ez sem a teljes őszinteség. Örökösen kételkedtem abban, hogy a tollam alkalmas áso

arra, hogy a valóság mélyébe ereszkedjen. Szinte rettegettem attól, hogy már a felszín alatt betörök a valóság keménységébe. De ezerszer nyomasztóbb az, hogy míg a felszín egy másik síkból konstruktív eszközökkel vizsgáltam, s a napi aktualitásokat szolgáltam, a mélyebb valóságba pillantástól visszahőköltem, mert az nem volt azonos a felszínnel. Ez a kettősség — néhol hármasság — azután elbizonytalanított, voltaképpen a mai napig sem tudom megfejtetni: célszerűbb lett volna toll útján a mélybe vágni és a nyomorúbb, kínlódóbb sorsot járni, félelem nélkül elérkezni esetleg a végső kudarchoz, vagy egyszerű s mindenkorra elfojtani e belső kényszerből sarjadó kacérkodást? Szólgálni inkább, mint kevés szavú, szűkgondú felettesséivel szemben mindig előzékeny, pedáns hivatalnok? Egyéni ambíció és cél nélkül, úgy mint nagyon sokan teszik? Felszín politikai fontoskodásokra egyetértően bólogatni, s letudni az egyéni ambíció azzal, hogy kiből mi lesz, az szerencse dolga, olyan mint a lutri? Én pedig nem születtem szerencsésnek.

De még ez sem a teljes őszinteség. Két urat nem lehet egyszerre szolgálni. A lelkek méregé-tése is egy egész és egészen más típusú embert kíván, s a közszolgálat is egy egész és egészen más adottságú embert kíván. A kettő nem marad meg egyszerre egy börtönben. Az előbbi tulajdonság a közszolgálati munkát melegsívvé, emberibbé teheti, de ugyanakkor — a mai és még sok évtizednyi időkben — korlátokkal is körülfoghatja.

Azt mondják a bölcsök — biztosan igazuk is van — hogy az ember, aki húszesztendőskoráig nem tudta eldönteni, hogy milyen módon egyezik ki a sorssal, az saját határozatlan-ságának lesz az áldozata. Az sovány vigasz számomra, hogy a mai húszéves könnyebben dönti

el életútját, mint az, aki két és fél évtizede volt húszesztendőskor.

Azt is beszélnek, hogy elérkezik az ember egy olyan kora, amikor életfilozófiája a bölcs belenyugvás. Ez az életfilozófia nem is egészen az öregséggel kapcsolatos. Vannak, akik már úgy születnek, hogy előre mindenbe beleenyugszanak. Mások meg aggyastyan korukban nem nyugszanak meg, és ismét mások olyan szituációk közé kerülnek néhányszor, hogy időnap előtt a beleenyugvást veszik életszemléletül.

Függetlenül azonban ettől az életbölcsestől, egy idő után az egyéni élet befolyásoló tényező között igen rangos helyet kap a család, a gyerekek sorsa, jövője. Esetenként ez perdöntő is lehet.

A család! Amíg ez csupán filozófia-történetből kiemelkedő definíció a fiatalbörnér, addig nincs is baj. De azután, később már — bármennyire is történelmi kategória —, olyan fontos, mint a politikai meggyőződés és az egzisztencia. S kerülhet összeütöztetésbe a család és az egzisztencia pillanatnyi ellenkező hatású érdeke. Egy bizonyos kor után a jövő hangsúlyosan esik a családra, a gyerekekre, ezek sorsának formálására. Ez az a periódus, amikor még nem az unokák hancúrozásának figyelése adja az életör-mök javát, de már nem is a személyes ambíciók.

Eljutottam a végső következtetésre: szerény alázattal szolgálni a közösséget és azt az ügyet, amelyre húszéves korunkban tizezrével az életünket tettük föl. Becsületet szándékkal és a tudás legjavával dolgozni ott, ahová az ember személyes sorsának véletlenszerűségei terelik. Gondosan és tisztességgel egyengetni azt a jövőt, amelyért mindannyian felelősséggel tartozunk.

Nincsen más — ez van.”

(Folytatjuk.)